

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การอ่านเป็นการแปลความหมายจากตัวอักษร สัญลักษณ์ กลุ่มคำหรือวลีและประโยคออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยความสามารถในการแปลความ การตีความ การจับใจความสำคัญ และการสรุปความเพื่อให้เกิดความเข้าใจ สามารถทำความเข้าใจจากสาร ได้อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อทุกคนทุกเพศทุกวัยซึ่งเป็นวิธีการหาความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำความรู้นั้นมาใช้ในการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การอ่านทำให้บุคคลทันต่อเหตุการณ์ ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีความรู้ ความคิดกว้างไกล เกิดคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ทุกคน การอ่านเป็นทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้ในชีวิตจริงตลอดไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยกำหนดเป็นหลักการไว้ว่า เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย การเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนรู้ รักการอ่านรักการเขียน และรักการค้นคว้า มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะ และศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 62-63)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียน การสอนเพื่อสร้างพื้นฐาน การคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ ปัจจุบันการเรียนการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ผู้วิจัยรับผิดชอบส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่คล่อง ไม่กล้าอ่านออกเสียง อ่านในใจไม่เป็น อ่านจับใจความสำคัญไม่ได้ บางส่วนไม่ชอบอ่านหนังสือ ขาดทักษะในการอ่าน นอกจากนี้การประเมินทักษะด้านการอ่านจับใจความของครูยังขาดเครื่องมือที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะมาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการฝึกฝนความสามารถในการอ่าน อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในทุกด้านอย่างจริงจัง การใช้แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความซึ่งทักษะการอ่านเป็นส่วนหนึ่งของทักษะทั้งสี่ของการสอนวิชาภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) การอ่านจึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านเพราะการอ่านทั้ง 3 แบบ คือ อ่านได้ อ่านออก และอ่านเป็น คือ อ่านแล้วสามารถจับใจความได้ วิเคราะห์ความได้ สรุปเรื่องราวได้อย่างถ่องแท้ ทั้งนี้ อาจจัดให้สร้างและพัฒนาแบบวัดทักษะขึ้นมาใช้เองก็ได้ แต่ควรคำนึงถึงความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะดังกล่าวด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548 : 58-62)

การอ่านจึงมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยอาจกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว ผลการเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านเพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การอ่านจับ

ใจความเป็นทักษะ ที่สำคัญในการเรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิธีหนึ่งในการส่งเสริมพัฒนาการรู้หนังสือของเด็กก่อนวัยเรียนและเป็นวิธีการสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้เด็กทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545 : 40-45) และการอ่านจับใจความยังเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ ความเจริญ ความก้าวหน้าทางการพิมพ์ และเทคนิคอื่น ๆ ทำให้วิทยาการต่าง ๆ เผยแพร่ออกมาในรูปสิ่งพิมพ์เป็นจำนวนมาก การอ่านจึงเป็นเครื่องมือของนักเรียนสำหรับเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ การอ่านในปัจจุบันนักเรียนไม่สามารถจับใจความสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนอ่านผิดวรรคตอน อ่านออกเสียงผิดเพี้ยนและอ่านไม่คล่องจึงไม่สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจในสาระที่ตนอ่านได้ ปัจจุบันมีคนจำนวนมากละเลยในเรื่องการอ่านจับใจความอาจจะด้วยเหตุผลเวลาที่มีจำกัด หรือจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมต่างประเทศที่หลังไหลเข้ามาแม้ในหมู่นักเรียนของผู้วิจัยก็ประสบปัญหาเกี่ยวกับการอ่านจับใจความอยู่เสมอ นักเรียนขาดความสนใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ไม่แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (กลิ่น สระทองเนียม. 2548 : 23)

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจำเป็นต้องแก้ปัญหาของนักเรียนที่บกพร่องด้าน การอ่านจับใจความ ปัญหาสำคัญ ได้แก่ การอ่านจับใจความไม่ได้ ปัญหาดังกล่าวจะทำให้ นักเรียนเสียโอกาสในการพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยจึงคิดแก้ปัญหาของนักเรียน โดยการสร้าง เครื่องมือวัดทักษะการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพตั้งแต่ระดับประถมศึกษามาใช้ใน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน เสริมสร้างให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจ สงาม มีสมาธิ สุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีความสมดุลอันเป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่ สมบูรณ์ เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือสื่อความหมายในการถ่ายทอด ความรู้ ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การสร้างแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะอย่างไร
2. แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัดที่ 4 ระบุใจความสำคัญและรายละเอียด จากเรื่องที่อ่านเพื่อนำมาจัดทำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ดังนี้

- 1.1 นิทาน
- 1.2 เรื่องเล่าสั้น ๆ
- 1.3 บทเพลง
- 1.4 บทหรือกรองง่าย ๆ
- 1.5 ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3,753 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 351 คน จาก 13 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ปีการศึกษา 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง เครื่องมือที่เป็นแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีจำนวน 5 ชุด ได้แก่ การอ่านจับใจความจากนิทาน การอ่านจับใจความจากเรื่องเล่าสั้น ๆ การอ่านจับใจความจากบทเพลง การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรองและการอ่านจับใจความจากข่าว และเหตุการณ์ประจำวัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้นักเรียนอ่านออกเสียง แล้วตอบคำถามจากตัวเลือก

2. ทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่อ่านเรื่องราวจากนิทาน อ่านจากเรื่องเล่าสั้น ๆ อ่านจากบทเพลง อ่านจากบทร้อยกรองและอ่านจากข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และสามารถจับใจความสำคัญเรื่องที่อ่านได้ โดยเลือกตอบคำถาม จากตัวเลือกได้ถูกต้อง

3. คุณภาพของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ในการประเมินความสามารถของผู้เรียน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวัด ประกอบด้วย

3.1 ค่าความยาก หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากอัตราส่วนของนักเรียนที่อ่านจับใจความได้กับนักเรียนทั้งหมด โดยใช้สูตรของวิทนีย์ และซาเบอรัส (Whitney and Sabars)

3.2 ค่าอำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ในการจำแนกนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

3.3 ค่าความเที่ยงตรง หมายถึง ความสามารถของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ในการวัดได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยวิธีของ โรวินลดี และแฮมเบอตัน

3.4 ค่าความเชื่อมั่น หมายถึง ความคงที่แน่นอนของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ที่สามารถวัดได้ให้ผลที่คงเส้นคงวา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค

4. เกณฑ์ปกติ หมายถึง คะแนนที่เป็นมาตรฐานซึ่งได้จากการทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ เกณฑ์ปกติจะแสดงในรูปตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ และคะแนนแบบมาตรฐาน ใช้สำหรับการตีความหมายของผู้รับการทดสอบเพื่อบอกระดับการทดสอบของผู้รับทดสอบว่า อยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่มประชากร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการอ่านและจับใจความสาระที่สำคัญทางภาษาได้ถูกต้อง
2. ครูใช้นวัตกรรมที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY